

Pisati sonete za Svete

Ne manjka legend o svetnikih; dogodki nekaterih temeljijo skoraj izključno le na vznesenih zgodbah o njihovih junaških dejanjih. Ta so morala biti resnično izjemna, da so zasenčila svetnikovo vsakdanjost, sicer se spomin nanjo ne bi izgubil. V glavnem pa so nam liki svetnikov osvetljeni z vseh strani s preverjenim dokumentarnim gradivom. Dokopati se do priznanja svetosti že dolgo ni več lahko. Nad njo bedi vrsta poznavalcev, kar spoznavalcev. Ne zadostuje več to, da bi se verniki zgrinjali ob grobu človeka, ki da je živel nadvse krepostno, zdaj se pa javlja ljudem s kakimi izjemnimi znamenji. Naš okleščeni razum za vse skrivnostno ne zahteva le dokaza, ampak tudi dokaze za dokaz dokaza. Že dolgo je tako.

A svetnikov je Cerkev, najsi je njihovo življenje spleteno pretežno iz legend ali pa dejanskih dogodkov, priznala že toliko, da jih ne našteje noben koledar. Uvedla je praznik vseh svetih, da morejo biti zajeti vsaj v njem. »Svetnik je ta, ki skoz njega sije sonce,« je menda rekel otrok, ko se je v romarski cerkvi oziral v barvno okno sv. Antona. Toda svetniki kot da zahajajo za našim obzorjem. Zajel nas je val novega poganstva. Marsikateremu krščencu je nebeški zavetnik uradno dodan po cerkvenem predpisu, otrokovo dejansko ime pa nima z njim nobene povezave. Kljub vsemu poje pesem iz našega časa: »Svetniki so kot mi, ljudje, dokler na svetu še žive ...« In dodaja spodbudo: »Svetniki bomo mi nekoč, prosimo zdaj jih za pomoč.« Ne gre pozabiti, koliko novih svetniških imen je razglasil samo papež Janez Pavel II. Pred našimi očmi nam v premislek.

Prijazno legendo, ki jo še kdo zajame iz izvira domišljije na obali svoje vere, objavi vsaj kaka verska revija. Osupljivo pa bralce preseneča Leon Oblak, avtor sonetov o svetnikih. Njegova izvirnost ni v pesemski izraznosti, saj nam stih o svetnikih niso nepoznani. Izvirna je njegova zamisel sto svetnikov/svetnic odeti v zahtevno obleko soneta; napisati sonete za Svete. V zbirki Sto svetnikov in svetnic v sonetih je pesnik dokazal, da skozi svetnika res sije sonce. Upoštevač stroga merila stalne pesniške oblike, je v kvartetnem delu soneta izrisal lastnosti in dejanja posameznih svetih osebnosti, v tercetah pa sprožil pomensko puščico v bralčevo zavest; sto zgledov svetosti in sto vodil za življenje.

Da tudi nas po Kristusu zažeja (sv. Andrej).
Preteklost grešna naj blede v spominu (sv. Avguštín).
Le redkim se še vest oglašá v duši (sv. Benedikt).
Naj Stvarnik preko nas svoj svet ureja (sv. Jernej).
Lepo se je za druge darovati (sv. Maksimiljan Kolbe).
Pridigajmo s svojim lastnim zgledom (sv. Dominik).
Sveto pismo naj nam bo za vzglavnik (sv. Gal).
Notránji mir nam Božja da Beseda (sv. Francíšek Asiški).
Ljubiti težje je kot sovražiti (sv. Štefan).
Najlepši del krščanstva je ljubezen (sv. Francíšek Saleški).

...

Abeceda sto svetnikov – od sv. Ambroža do sv. Vincencija Pavelskega – pretežno zajema znane svete osebnosti, a tudi take, ki nam ne s koledarja ne iz kakega drugega vira niso posebno domači. Izbor se prilega avtorjevemu osebnemu odnosu do svetih mož in žena. Med njimi so tudi imena, povezana s slovensko zgodovino; sv. brata Ciril in Metod, pištajnska kneginja sv. Ema, posredno tudi sv. Benedikt in še kdo. Rodovno blizu sta nam sv. Stanislav Kostka in p. Leopold Mandić. A ne gre za to, da bi svetnikom namenjali preračunljivo naklonjenost; ob tem, ko si svojih še nismo izprosili. Pesnik je v sonete strnil v nemo svetnikov/svetnic za življenje po veri, značilnosti njihovega delovanja, ki ga strokovni zapisi razgrinjajo na več straneh, pa zjedril v kratke štirivrstičnice tako imenovanega laškega enajsterca. Upošteva zahtevo glasovnega ujemanja v sonetu pomeni to dodaten naboj pesnikove ustvarjalne sile in sle ujeti v ustaljeno pesemsko obliko neustavljivo silo in slo svetnikove osebnosti. Med svetimi oznanjevalci so misleci, teologi, puščavniki, papeži, učitelji, dobrotniki, kralji, kraljice, romarji, veseljaki, spokorniki, šaljivci, evangelisti, redovnice, služkinje, spovedniki ..., mavrica svetih pramenov v našo vsakdanjost. Na obzorju se zarisujejo nove razglasitve blaženih za svete; nov izziv pesniku iz vrelca Hipokrene.

Berta Golob